

QUINZENA AUTONOMISTA

ANY I.

GRANOLLERS 16 SEPTEMBRE DE 1905

NÚM. 16

La redacció no respón dels treballs firmats.

Los originals no 's retornan.

Redacció y Administració

PLASSA PERPINYÀ, 14

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre. . . . . 0'75 ptas.
Número solt . . . . . 0'15 »

Essent nacionalista l' acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots el catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias relligiosas, políticas y socials.—(Declaració de la VII Assamblea de la Unió Catalanista.)

UNA DIADA MEMORABLE Y ALTRA DE DELIRI

En el transcurs de pocas horas s' han succehit duas diadas memorables, la una pels recors sagrats que evoca en la pensa de tots els catalans veritables, l' altre pel tráfech y desfici que porta aparellats. La fetxa que conmemorém com un recort sagrat, que guardém en el fons de l' ànima tots els catalans que estimém a nostra Patria, es la del 11 de Setembre, l' aniversari d' aquell jorn de dol y ruinas, d' aquell dia de sanch y foch, d' assassinats y atropells selvatjes; la fetxa que celebren ab inusitat mohiment, ab febroseca activitat, tots aquells catalans que creuen en la eficacia de las eleccions es la del 10 de Setembre, dia de rebombori y corredissas en tot el territori del Estat espanyol, dia d' esperansas y decepcions y á voltas de crits y garrotadas.

¡¡1714!! Tristas recordansas ens suge-reix lo teu recort, apena el nostre esperit la consideració de las sagnantas escenas de que fores teatre en trágicas orgias! La barbarie y els crudels instints escamparen arreu dolls de sang y llágrimas innocentes! Malehits siguin perpetuament els autors de tants crims, y la memoria de las sevas víctimas sigui motiu de cástich y venjansa!

La llibertat dels pobles, dependeix casi sempre dels pobladors ó habitants dels

mateixos, si els habitants dels pobles sofreixen ab resignació y paciència el jou que 'ls han imposat, per la rahó de la forsa bruta, altres pobles més poderosos encare que menos civilisats, aquells pobles se van fent esclaus paulatinament sens casi notarho, van relliscant per planos inclinats al fondo del precipici, de la singlera. Els pobles que no trevallen per la seva deslliuració, que no fan medis pera treurers del damunt la imposició que pesa en ells com llosa de plom, van perdent la seva personalitat, el seu carácter y acaban pera ser assimilats ab sos dominadors.

Las diferencias étnicas y de rassa han de ser la pedra de terme que indiqui ben clarament allá ahont acaba un poble, y hont comensa l' altre. Aquesta mateixa pedra farà la partió dels graus de civilització y cultura dels pobles colindants.

La reivindicació d' uns drets inicua-ment presos pot implicar algunas vegadas la violencia, pero may l' injusticia; y el que trevalla ab la justicia á la ma, trevalla per una causa justa, aspira á un fi noble, y deu per lo tant mereixer la aprobació y l' auxili de totas las personas que 's tinguin per honoradas.

Lo tornar per l' honra ultratjada del Pare ó de la Mare es un acte sublim, patrimoni d' un cor altruista, d' un ciutadà honrat, d' un home model y de costums dignas d' imitarse. Lo fer coro als causants de desgracias nostras, indica depauperació de la inteligencia, un físich degenerat, empobrit. La prostitució in-

telectual del home fins al extrém de actuar de servil lacayo dels seus butxins indica ja el máxim de la degradació moral del individu, un estat morbós accentuat pròxim á la congrena.

L' oblidar grans ofensas fetas al individu, es propi d' ànimas nobles, pero l' oblidar cosas inoblidables, ofensas greus fetas á colectivitats, ofensas permanents, que marcan ab infamant estigma el front net y pur de generacions successivas, es propi sols de débils famellas, d' anémichs, d' imbécils y estúpits.

L' anoreament del centralisme per medi de regidors y diputats regionalistas, la consecució d' una certa autonomia catalana ab las prédicas y trevalls de dits regidors y diputats, la descentralizació dels municipis y l' aboliment del caciquisme imperant en els pobles, per medi del triomf de regidors y diputats autonomistas, son cosas en las que no creyém, ó al menos hi tenim ben pocas confiansas, com tampoch creyém en l' adveniment de la república per medi del sufragi, encare que arribés el dia en que 'ls diputats republicans sumessin més número que 'ls monárquichs.

Nosaltres, no obstant, aplaudim l' interés y els trevalls que demostran per l' Autonomia del nostre poble, els elements regionalistas y ens alegrém de la seva victoria, com á victoria que es coutra el centralisme tirànich y opressor del centre, contra la ingerencia forastera á casa

nostra, del mateix modo que no aplaudim, sino que critiquem fortament, l'interés y els treballs que demostran molts que 's titulan federals envers els republicans unitaris, lo qual es contrari á Catalunya, al programa federal y á n' els seus propis interessos.

Siguem catalans de cor y de conviccions, meditem en la Historia de Catalunya las jornadas de 1714 y las sevas tristas y desconsoladoras consecuencias; siguem dignes nets de nostres avis y dediquem ab tot l'afecte de que som capassos, un recort sencill pero etern á n' aquells catalans il·lustres, martres de la llibertat!

Y enviem desde aquestas columnas un saludo afectuós á n' els nous diputats regionalistas y federals de vritat.

M. A.

DESENGANYS

Han passat las eleccions. Aquell bullit, aquell córrer d'aquí y d'allà buscant vots pel diputat respectiu, s'acabat, y ha esdevingut l' hora de las profitosas ensenyansas. Son molts els desenganys que s'han rebut ab aquest motiu, com també molts los arrepeniments d'actes portats á cap, y d' accions executadas, ab l' inducció de falsos panoramas vistos á través de cristalls cromáticos y lentes biconvexas.

La reacció ha invadit el cos humá y escampant sang ardenta á tots indrets, ajudat de l' acció reflexiva del pensament, ha ocasionat no pocas meditacions que probablement serán molts oblidades. No obstant algunas ne quedarán ben gravadas en el *magi* de no pochs electors, meditacions que algún día donarán lo seu profit.

Catalunya es republicana, sentiréu molts que diuen, y es vritat, pero també ho es que Catalunya es primerament autonomista. Perque si hi ha una gran massa republicana á Catalunya, mes gran es encare la massa autonomista. Pero lo llastimós es que 'ls uns no volen anar ab els altres perque son massa radicals y els altres no volen anar ab els uns perque són massa conservadors y d'aixó qui s' en gaudeix son la monarquia y el centralisme.

Ara mateix els federals de Girona váren acordar votar á n' en Corominas, unitari, ab la condició de que 'ls unitaris de La Bisbal votessin á n' en Vallés y Ribot, federal. La coalició era d' aplaudir en el sentit de que surtissin dos diputats mes de la minoria republicana y un d' ells autonomista. Pero 'l resultat ha sigut que després de haber complert els federals de Girona en votar al Sr. Corominas y haver surtit aquest diputat, els unitaris del districte de La Bisbal s' han abtingut ó be han votat á n' en Salme-

rón, donant aixis el triomf á un ministerial, á un diputat de la majoria y diputat *cunero*. Vegis lo que diu sobre aquest particular el periódich republicá *El Autonomista* de Girona:

«En el distrito de la capital, hemos vencido los republicanos coaligados..... En cambio, en el distrito de La Bisbal, ha perdido nuestro ilustre amigo Sr. Vallés y Ribot, por 150 votos, habiendo obtenido más de 4000 votos con grandes mayorías en San Feliu, La Bisbal y Calonge, y es más sensible esta derrota, porque se debe exclusivamente á los unitarios de Palafrugell y Palamós que han votado á Salmeron unos, y se han retraído los más... A ellos pues, á esos insensatos republicanos se debe el encumbramiento de esa dinastía funesta de Roures y Robert en el districte de La Bisbal y el predominio de una política de golfería».

Y els federals de debó, els veritablement autonomistas, els que senten y entenen el programa d' en Pi y Margall, que continuin tenint confiança ab els unitaris, y de sorpresas com aquesta en tindrán molts.

Que 's desenganyin els federals catalans, els unitaris que menan dos ó tres subjectes de fora casa no 'ls apoyarán may sino es guanyanthi, y l' interés que 'ls mou es anar introduhint en el nostre país, companys seus de la seva terra.

Pi.

REVOLUCIÓ Y PROGRÉS

A Russia, á la despótica Russia continua la revolució encesa fent morts, crims, assassinats. L' un día es un príncep que vola pels aires esbossinat per la dinamita, l' altre dia un governador que cau á terra ab el cervell esmicolat pel plom homicida. Incendis, robos, devastacions, están á l' ordre del dia. La propietat no es respectada, els edificis cremats, las autoritats jutjadas per tribunals severissims y portadas á la presó com vulgars criminals. ¿A qué obeheix aquesi desequilibri social de l' Estat rus? ¿Quinas son las causas de tan espantosas revenjas? La causa de tant mal, l' origen, la font d' aquest riu pahorós de sang humana radica en las altas esferas.

Els que manan, els governants del poble rus, ab los seus despotismes, ab l' empenyo que tenen en mantenir un estat de semi-salvatjisme entre l' element proletari, ab la tossuderia criminal que demostran en viurer dos sigles endarrera, ab l' afany suicida ab que conservan la esclavitut de la Polonia, ab l' imperi del cesarisme y de la burocracia, han donat motiu y sigut la causa eficient directa d' aquestas terribles represalias, del ensangrentament dels carrers de Sant Petersburg, Moscou, Varsovia, Putiloff, Riga y tants altres punts.

Els pobles avensan, lenta ó ràpidament, segons las rasses que 'ls poblan, pero tots avensan cap al progrés. Y aixis com una persona que s' empenyés en anar contra la corrent grandiosa d' un riu, seria arrossegat per ella, del mateix modo tots els governs obcecats que s' empenyin en mantenir l' atrás, l' ignorancia, l' obscurantisme dels seus pobles respectius, y que no vulguin cedir á las reiteradas instancias d' antigas nacionalitats que habian sigut ben lliures y desitjan respirar nos aires de llibertat, han de ser, serán forsosament arrossegats y trosdejats per la corrent impetuosa, devastadora de la revolució.

Nosaltres no alabarem may, ben lluny estém de ferho, ni trovarem may justificació possible á n' aquestos grans atentats que gayrebé sens interrupció se succeheixen á Russia, no aplaudim ni aplaudirém may la destrucció violenta de personas que 's consideran obstacles insuperables pera la llibertat que suspiran els tártars en rebelió.

Pero reconeixem francament que aixó es l' afecte necessari d' un mal social, que es l' aigua bullenta de la revolució portadora del progrés dels pobles, que fa saltar ab estrépit la tapa putrefacta de l' olla de la reacció y de la esclavitut.

G.

ESPIGOLANT

¡Han tirat un' altra bomba á Barcelona! No hi fem comentaris. No podem fernhi, serían massa groixuts.

* * *

A Russia han comensat un cop acabada la guerra ab el Japó, els consells de guerra exigint responsabilitats als generals negligents, siguent alguns, y per cert no pas dels mes cobarts ni tontos, condemnats á desterro, degradació y altras penas severisimas. Exactament lo mateix que 's va fer á Espanya ab els generals *victoriosos* de Cuba y Filipinas. A n' aquí á n' els fracassats se 'ls va *castigar* ab creus y ascensos. ¡Pobre Espanya!

* * *

A Girona un concejal republicá va demaná ab una sessió del Ajuntament la intervenció del Governador pera donar possessió á un arcalde de R. O. Y *viva* la consecuencia políticaaaa...! y la republicaaa...!

* * *

En el setmanari de Girona *La República* hi ha un article firmat per un tal *Angeló*, que ja es ben *Angeló*, en el que diu, que per ára, els republicans no deuen ser federals ni unitaris, sino solsament republicans unionistas. Y la rahó que alega es, que 'ls republicans d' avuy no están encare prou instruits y capacitats pera distingir d' aquestas *menudencias*.

Vaya una manera de tractar de burros a n' els seus *correligionarios*. Si jo fos republicà *unionista* com aiu ell, li diria gracias... capacitat, ó gracias *Angeló*.

El según número del valent periódich nacionalista *Serém* publica un interessant article, titulat «Perill Castellá.—Invasió de corbs», que comensa aixís:

«Després de la festejada pérdua de Cuba, ja 'ns ho podíam ben pensar els catalans que á la nostra terra ni volarian folls els negres aucellots que cria la meseta de las grans immoralitats públicas, dels toros, dels afemiats xulos, afamats de nominas y d'aires sanitosos; d'aquell centre ple de negrors, avian els corbs infrigint las lleis que haurian de tindre per mes sagradas y protegits per legalitats xorcas deixan que las *aves de rapiña* vinguin á malmétre nostres fruits, que empestin nostres camps, volent que ab sos mals fets y males fesomias els desnaturalisin y que vagin avant l' imbecilitat y la droperia, car aquestas bestiolas la peresa els hi es vida.» Aquets aucellots, que encara no estaban classificats per Linneo, Cuvier, ni per cap dels mes celebrats naturalistas del sigle passat, y que avuy descriu magistralment un zoólech tarragoní; causan la ruina de Catalunya. Y pensar que també hi han catalans que 'ls mantenen quitantho de la boca! Criéu corbs y vos treuran els ulls.

En el número 16 del periódich nacionalista *Fivaller* hi ha un ben escrit article d' en Santiago Gubern, plé de sabiduria y doctrina experimental, en' el que entre altres cosas diu lo següent:

«Tot es odi á Castilla. No s' hi veu en l' esperit castellá una guspira d' amor ni de prohisme. Castellá, com l' angel llegendari, te missió d' extermini. Avuy per avuy Catalunya es la víctima; demá ¡qui ho sab!»

Y aixó que diuen que *Cataluña es la región más favorecida y más mimada por los gobiernos del Estado español*. Ya ho veiem ja. De tant que t' estimo, t' apunyego.

Llegim que á Barcelona el Sr. Manantiales ha fet retirar las banderas catalanas que s' habian colocat á las entitats nacionalistas en commemoració á la trista data de 11 de Setembre de 1714. *Bueno* y dels cors dels catalans, ¿qui las entreurá las banderas? No son capassos, ni els *manantiales* ni las *fuentes*.

Els carlins, aquells *braus* defensors del D. P. R. (Duros, Pessetas, Rals) han tret en tot' Espanya tres ó quatre diputats de la seva *ideya*; en las últimas eleccions. Nosaltres els hi aconsellém una cosa, que proclamín representant del partit á n' en Vazquez Mella (qui 'n nom mes bonich), y cada vegada que hi hagin eleccions, tots els carlins que 'l votin á n' ell. D' aquesta manera no s' exposan, com

ara, que á las vinentas eleccions se quedín sense cap *diputado en el Congreso*. Lo qual seria la *muerte del alma* del partido, perque la del cos, ja fa temps que va tenir lloch.

El *concejal republicano* Sr. Zurdo de Olivares també s' ha presentat candidat á la diputació á Coris pel districte de Boltaña (Huesca). No sabem á horas d' are que hagi surtit *diputado de la Nación*, pero si aixís fos, felicitem á n' els boltanyenchs, especialment á n' els industrials, venedors de llet, etc., etc.

Llegeixo:
«El Sr. Salmerón no ha querido aceptar la controversia pública á que le retaron varios elementos del nacionalismo radical, con objeto de demostrarle la razón de ser del catalanismo y combatir al mismo tiempo, por viejo é inservible, el famoso programa de las cuatro unidades.»

D' aixó s' en podria fer un sainete ab un acte titulat *Las fugidas d' estudi d' un kraussista ó un filósofo de potas á l' aiga*. Lo trist es que no siguent aquesta precisamen sino molts altres las vegadas que aquestos *redemptors* de Catalunya, eusenyan, no l' orella, sino las orellas y las dents y tot, encare hi han xays que flachs y macilents, tras, tras, tras, van cap al camp á menjar herba.

Diu un periódich:
«Se asegura que el Sr. Garriga y Masó, candidato ministerial por el distrito de la Seo de Urgel, ha puesto á disposición de sus amigos para que *obsequien* á sus electores, la respetable suma de 75.000 pesetas». D' aquesta gent jo no 'n diria diputats *ministerials* sino diputats *peseteros* ó encara millor diputats *auríferos*. Y després dirán que *aixó* representa á tal ó qual districte! ¡Farsants!

A la «Associació Popular Catalanista», al «Aplech Catalanista», al «Progrés», al «Centre de Dependents de Comers y de la Industria» y en altres varias societats s' han efectuat grans vetlladas, pera commemorar l' aniversari del 11 de Setembre de 1714. A la «Associació catalanista Bruniquer» d' aquesta Vila 's va tenir que desistir de celebrar dita vetllada á última hora, pel motiu d' estar gayrabé tot Granollers enfeynat ab las eleccions.

CARAMBA.

El somni d' un candidat

Per fi, al últim ¡diputat!
¡Ya era hora! tanta espera y tant anar al darrera de tothom; ja s' acabat. Ara sí que ja tinch l' acta, es dir, no la tinch encara, pro si no la guanyés ara... sería faltarme al tracte. Els electors tots contents, el districte en pes ab mí, crech que be deurá serví

la pluja d' or...
Tal volta algún papanata dirá tens l' acta de plata y t' ha costat un tresor...

Ja som aquí, dos cents vots, tres cents, quatre cents cinquanta, mil, dos mil, tres mil quaranta, faltan á votá 'l nebots, els amichs y molts adictes; l' elecció será nodrida, la més gran y més *reñuda* de tots aquestos districtes...
¿Quánts vots te 'l meu contrincant? tres mil dotze.—¡Llamp del sostre! si 'n fuig algún del camp nostre pot surtir éil triomfant.

¿Quánts vots té? Quatre mil trenta
Adiós, jo 'n tinch quatre mil; s' ha desviat el carril v ha anat al riu.
Quatre mil noranta tres...
Pillos que l' acte m' heu pres, de ma presencia fugiu.

Y 's desperta el candidat tremolós y horroritsat.

O d' A.

D' AQUÍ Y D' ALLÁ

Ha sortit un nou periódich nacionalista titulat *La Nova República*. Dit periódich defensa igualment al nacionalisme y á la república. Benvingut sigui.

Han sigut denunciats els darrers números de *Nova Jlevor* de Igualada, y *Progrés* de Barcelona. Sentim de veras la desagradable nova y 'ls oferim 'l nostre modest concurs.

S' ha comensat la publicació d' una Biblioteca clásica catalana estampada correctament en ortografia moderna, edició económica, donchs cada cuadern costará un ral. La primera obra que 's donará á llum será l' admirable «Crónica ó comentaris del gloriosissim y invictissim rey en Jaume I. Per las suscripciones dirigirse als Srs. Ferrer y Vidal, Sant Gil, 23, impremta, Barcelona, y á Girona á casa de D. Vicents Martí, encuadernador y representant de centres editorials.

A la Societat recreativa «Centre Católich» se va inaugurar una lápida dedicada á enlitr la memoria del que fou digne president y acreditat notari d' aquesta vila D. Joan F. Alesán. Aplaudim l' acort d' aquella Junta.

El nostre amich y company En Marcel Riu, redactor de *La Tralla* ha sigut nomenat secretari de la Comissió benéfica catalanista «La Reixa.»

Avuy fa vuit dias que va morir, víctima de rápida y terrible malaltia el Sr. Bertrán, pare del nostre company y amich En Pere Bertrán, y espós de la reconeguda llevadora D.ª Ignés Colobrans. A n' el nostre amich y á tota sa estimada familia, enviém l' expressió del nostre sentiment per tan irreparable pérdua. (D. E. P.)

A última hora, segons ens comunican, ha surtit diputat per Granollers el Sr. Plaça, regionalista, per haber sigut anuladas algunas actas del ministerial Sr. Travé. Entre aquestas actas anuladas, figuran algunas de Granollers, de Cardedeu y La Roca.

SECCIÓ D' ANUNCIS

LA MONTSERRATINA

COTILLES DE TOTA MENA

CARRER DE BARCELONA, 13

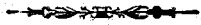
GRANOLLERS

Se facilitan **MOTORS DE GAS**

REPRESENTACIÓ

de las modernas **ESTUFAS DE GAS**

"Clament"

Com prova convicent de ser la **ESTUFA** més **HIGIÉN I-CA** y **ECONOMICA** que 's coneix pera la calefacció, sols cal dir que en las casas de maternitat de Inglaterra, Fransa y Espanya, se usa pera escalfar las incubadoras dels nens nascuts ans del temps, quins organs respiratoris son tant delicats.

CEBRIÀ BAUTISTA VERT. -- Fàbrica del gas

GRANOLLERS

L' Aixarop FINA

BROMURAT

Remei segur pera la curació de las malalties **NERVIOSAS** y **DEL PAHIDOR.**

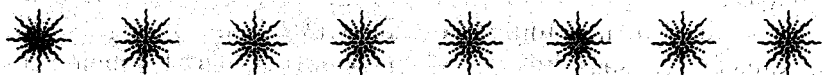
Premiat en la Exposició Universal de Barcelona de 1888, y aprovat per la Real Academia de Medicina y Cirurgia de Barcelona.

SE VEN A GRANOLLERS:

Plassa del Bestiar, 49, Farmacia

A OLOT:

Farmacia y drogueria de J. Cardelús

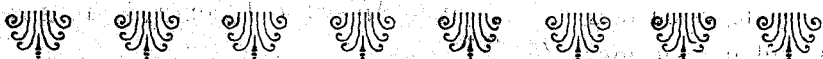
IMPREMPTA

D' EN

FRANCISCO CUCURELLA

CARRER DE CORRÓ, 9.-GRANOLLERS

Impresions de tota mena - Preus econòmichs

OBRAS DE J. VIDAL Y JUMBERT

Servius , monòlech tràgich.	0'50 ptas.
L' Hereuhet de la Ferreria , (Pròxima a sortir la 2. ^a edició).	
Lo Recort de Mossén Angel , drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
L' Encegat , drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
L' Evangellista , drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
La Última Garica , quadro dramàtic.	0'50 »
Doloretas la Sastresa , comedia en un acte.	0'50 »
La Petita de can Punyego , ignocentada en un acte.	0'25 »
Lo Llas Etern , drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
Fulls del meu Alhum , quèntos.	2'00 »
La Ciencia del Language	0'25 »

De venda en las principals llibrerías, y en aquesta vila en lo Centre de Suscripcions de

FELIU ESTAPER Carrer de las Sumeras, 3

JUNY

QUINZENARI AUTONOMISTA

Preu de suscripció, tres rals trimestre. -- Número solt, 15 céntims.

Anuncis a preus convinguts